

Проект

„New Link – доброволческа мрежа в полза на граждани на трети страни”

УКАЗАНИЯ

за прилагане на Наредбата за условията и реда за издаване, отказ и отнемане на разрешения за работа на чужденци в Република България (Наредба), приета с ПМС № 77 от 09.04.2002 г. (Обн., ДВ, бр. 39 от 2002 г., изм. и доп., бр. 53 от 2003 г., бр. 92 от 2004 г., бр. 56 от 2007 г., бр. 50 от 2011 г., бр. 110 от 2013г.)

I. Общи положения

1. По реда и условията на Наредбата не може да бъде издадено разрешение за работа за наемане на чужденец или разрешен достъп до пазара на труда, когато по своята същност предлаганият договор за работа на чужденеца е облигационен (възлагателен), отсъстват присъщите и задължителни условия и елементи на трудовия договор и не се установява трудово правоотношение.

2. Не се издават разрешения за работа за наемане на чуждестранни състезатели в аматьорския спорт.

3. Договори за съвместна дейност между местни и чуждестранни юридически или физически лица не са основание за издаване на разрешения за работа на командировани чужденци по смисъла на чл. 2, ал. 2, т. 2.

4. Регистрацията по чл. 4, ал. 2, т. 2 могат да получат само студенти, включени в списък, подписан от ректора на висшето училище и представен в Агенцията по заетостта (АЗ) – Дирекция “Международна трудова миграция и посредничество” (ДМТМП).

5. Агенцията по заетостта извършва посредничество по чл. 4, ал. 2, т. 4 за ваканционна заетост до 3 месеца в рамките на една календарна година на студенти и ученици в чуждестранни висши учебни заведения и професионални училища само в рамките на международен обмен, който се осъществява по силата на договор за сътрудничество със сродни публични институции на други държави или в изпълнение на междуправителствени спогодби.

6. Не подлежи на освобождаване от разрешение за работа и не се регистрира в дирекциите “Бюро по труда” (ДБТ) краткосрочната заетост на чужденци, свързана с изпълнението на строителни и подготвителни работи по договор за доставка и монтаж на вносно оборудване.

7. Във връзка с всяко искане/заявление се установяват основанията за издаване на разрешение за работа или за разрешаване на достъп до пазара на труда съобразно приложното поле на Наредбата и разпоредбите на чл. 6, а за даване на писмено решение:

- за Единно разрешение за пребиваване и работа /ЕРПР/ – на чл. 6, във връзка с чл. 6а, ал. 1;

- за синя карта на ЕС – на чл. 19.

8. Разрешението за работа се издава като отделен документ в случаите на:

а) наети по вътрешнокорпоративен трансфер (чл. 6, ал. 2, т. 2 и 3);

б) командировани служители на чуждестранни юридически лица (чл. 6, ал. 2, т. 4, 5, 6, 7, 10 и 11);

в) членове на семейство на чужденец, получил разрешение за продължително или постоянно пребиваване;

г) сезонна заетост.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни, съфинансирана от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Търговско-промишлена палата - Враца и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган

Проект

„New Link – доброволческа мрежа в полза на граждани на трети страни”

9. На лицата по чл. 3, ал. 2, ново решение за упражняване на трудова заетост, в т.ч. при предсрочно прекратяване на трудовото правоотношение или след максимално допустимия срок по чл. 10, ал. 2, се дава без да е необходимо едномесечно прекъсване в заетостта.

II. Документи за упражняване на трудова заетост и изисквания към тях

10. Формулярът "Искане-декларация за упражняване на трудова заетост на чужденец в Република България" по чл. 11, ал. 1, т. 1 е публикуван на интернет страницата на АЗ (**Приложение № 1**). Вносителят попълва стриктно всички полета съгласно приложеното упътване (**Приложение № 2**). Вписаните данни трябва да съответстват на съдържащите се в документите, които са приложени и описани във формуляра.

11. Формулярите (съгласно чл. 11, ал. 1, т. 3) да се представят със залепени или сканирани снимки на чужденеца – формат 3,5/4,5 см., а третата снимка се прилага към общите документи само при искане за първоначално издаване на разрешение за работа. Снимките да са цветни, да не са използвани или преснимани от други документи, като и трите броя трябва да са еднакви.

12. В придружаващата искането обосновка по чл. 11, ал. 1, т. 2 се посочват фактите и обстоятелствата, налагащи наемането/командирането на чужденеца, във връзка с изпълнение на конкретни функции и задачи, обективно обусловени от осъществяваната дейност. Предимство е, ако работодателят представи длъжностна характеристика, организационна и управленска структура на дружеството, кадрова справка за придобити професионални знания и умения на кандидата, включваща, информация за изпълняваните функции и задачи по време на предходна заетост в съответните задгранични структури при вътрешнокорпоративен трансфер.

12.1. В случаите на чл. 6, ал. 1 работодателят привежда доказателства за активно търсене на нужния му специалист (прави заявка в ДБТ по месторабота на чужденеца, представя копия от обяви в местни и национални средства за масово осведомяване, интернет и др.) и мотивира отказа си да наеме местно лице при наличие на подготвени кадри с аналогични образование и квалификация. При искане за продължаване срока на разрешението за работа, работодателят отново извършва своевременно проучване на пазара на труда и сочи причините, поради които през изтеклия период не е подготвен български/местен гражданин за заемане на длъжността и изпълнението на съответната работа. При обявяване на свободно работно място, съгласно разпоредбите на чл. 6, ал. 1, т. 1, от работодателите се изисква обективна и изчерпателна информация за работното място /условия на труд, възнаграждение, социални придобивки/ и обосновка на посочените в заявката допълнителни условия и изисквания към кандидата за работа.

12.2. Лицето, приемащо командирован чужденец по междуфирмен договор, посочва основанията за сключване на договора за предоставяне на услуги (договор за обществени поръчки, проведени търгове и конкурси, услуги, свързани с притежаването на специални технологии, ноу-хау, монтаж и въвеждане в експлоатация на договорено оборудване и др.).

12.3. С документа за трудов стаж се удостоверяват придобитите професионални умения и опит, в съответствие с обосновката и изискванията, предявени в заявката за обявеното свободно работно място. Изисква се посочване на трудовия стаж по професия /заемана длъжност и работодател. Издава се от Осигурителен институт или друг компетентен орган съобразно практиката на съответната държава.

12.3.1. По същия начин се доказва наличието на 12-месечната предходна заетост при условията на вътрешнокорпоративен трансфер.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни, съфинансирана от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Търговско-промишлена палата - Враца и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган

Проект

„New Link – доброволческа мрежа в полза на граждани на трети страни”

12.3.2. При искане за издаване на разрешение за работа като висш ръководен персонал, лицето доказва, че има опит като специалист или ръководител в задграничните структури на принципала в предходните дванадесет месеца, в областта, която ще ръководи, а работодателят обосновава защо предлага лицето за ръководител.

13. Документите, издадени в чужбина (за образование, специалност, правоспособност, професионални квалификации и стаж на чужденеца, за регистрация на чуждестранния работодател, писмо-потвърждение за командироване) се легализират съгласно *Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа* (обн., Изв., бр. 73 от 1958 г., изм. и доп., ДВ., бр. 10 от 1964 г., бр. 77 от 1976, бр. 96 от 1982 г., бр. 77 от 1983 г. и бр. 103 от 1990 г.). Документите, произхождащи от държави – страни по *Конвенцията за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове* (Ратифицирана със закон, приет от 38-то НС на 25.05.2000 г. – ДВ, бр. 47 от 2000 г. обн., ДВ, бр. 45 от 2001 г.), следва да имат "Apostille". Всички документи се придружават от официален превод на български език, заверен от съответните консулски служби на Министерството на външните работи (МВНР).

14. Справката-декларация по чл. 11, ал. 1, т. 7 за числеността на наетите по трудов договор се представя за предхождащото искането 12 месеца, разбита по месеци.

15. Трудовият договор (съгласно чл. 11, ал. 1, т. 8) се представя в оригинал и копие. Завереният оригинал на трудовия договор се връща на работодателя. Предвиденото в него месечно възнаграждение следва да бъде съобразено с чл. 71, ал. 1, т. 3 от *Закона за насърчаване на заетостта* (ЗНЗ). Посочената длъжност трябва да е включена в Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД).

16. Други документи (съгласно чл. 11, ал. 1, т. 9) се прилагат при искане за издаване на ново разрешение за работа, както и при искане за продължаване срока на издадено разрешение, когато по силата на нормативен акт за упражняването на професията и дейността се изисква призната от български компетентен орган правоспособност, издадено разрешение или лиценз в случаите на чл. 6, ал. 2, т. 4, 8 и 11, например:

16.1. За преподавателите в училища (съгласно чл. 26, ал. 1, т. 4–12 от *Закона за народната просвета* (ЗНП)) – документ, издаден от Министерството на образованието и науката или негов компетентен орган, с който се удостоверява, че кандидатът отговаря на квалификационните изисквания, установени със ЗНП и § 6 от Преходните и заключителни разпоредби на Правилника за прилагането му. За гост-преподаватели /командировани/ се подават документите по чл. 11, ал. 2

16.2. За хазартна дейност – разрешение/лиценз от Държавната комисия по хазарта;

16.3. За професионални спортисти и треньори – удостоверение от съответната национална спортна организация/федерация, че чужденецът има статут на професионален състезател съгласно изискванията на международната федерация по съответния вид спорт, притежава особени лични качества и висока степен на професионални умения и са налице основанията да бъде картотекиран в съответната спортна федерация / професионален спортен клуб;

16.3.1. Спортната организация, работодател на чужденеца, следва да представи:

а) копие от лиценз на националната спортна организация/спортна федерация, издаден от Министерството на младежта и спорта (ММС) или

б) удостоверение от съответната лицензирана национална спортна организация /спортна федерация, потвърждаващо следните обстоятелства: номера и дати на регистрация на професионалния спортен клуб в ММС и в съответната федерация; право на клуба да картотекира нови състезатели към момента на подаване на искането.

Проект

„New Link – доброволческа мрежа в полза на граждани на трети страни”

16.4 За наемане на артисти-изпълнители по смисъла на чл. 74 от Закона за авторското право и сродните му права се представя писмо от Министерство на културата за наличие на интерес от наемането им. За гостуващи артисти /командировани/ се подават документите по чл. 11, ал. 2

III. Процедура за даване и продължаване на достъпа до пазара на труда

17. Искания за даване и продължаване на разрешение за работа/решение за достъп до пазара на труда се внасят един месец преди предвижданата начална дата (изтичане на срока) на разрешението/срока на ЕРПР. Искането-декларация получава вх. № и се завежда в дневника-регистър на ДБТ след проверка на приложените документи по отношение на тяхната комплектованост, съгласно чл. 11.

17.1. Липсата на документи, както и внасянето на документи, които не са в предвидената форма или с изискуемото съдържание и се нуждаят от корекции, не е основание ДБТ да не завежда преписката с входящ номер. В тези случаи в становището си ДБТ отразява констатираните пропуски и уведомява вносителя на искането, като същият декларира в свободен текст, че е запознат с направените забележки.

17.2. В становището си ДБТ се произнася относно:

а) комплектоваността и редовността на приетите документи, съобразно изискванията на чл. 11, достоверността на информацията и данните, отнасящи се до осъществяваната от работодателя дейност, реалността на работното място, резултатите от проучването на пазара на труда. Прилага копие от заявката за свободното работно място и посочва причините, поради които лица с аналогична квалификация не са одобрени.

б) обстоятелствата по чл. 8, т. 5 и 9, които отразява – когато работодателят през последните 3 месеца е освободил от работа лица, които биха могли да бъдат наети на работното място, за което се иска наемането на чужденец, както и когато в предходните 6 месеца работодателят е подал уведомление в ДБТ за масови уволнение на работници и служители от същите категории, професия и квалификационно ниво, за което желае да назначи чужденеца.

17.2.1. В становището на ДБТ може да се отразят и съображения за значимостта на работодателя за развитието на местния пазар на труда, за разкриване на нови работни места и др.

17.2.2. ДБТ изпраща постъпилите комплекти документи и становището си в АЗ в тридневен срок съгласно чл. 13, ал. 1.

18. За вземане на решение по преписката АЗ служебно изисква информация, която се предоставя на АЗ в тридневен срок,:

а) във връзка със срока, основанията за пребиваване и наложени принудителни административни мерки на чужденеца;

б) за влезлите в сила наказателни постановления за незаконна трудова дейност или наемане на незаконно пребиваващ чужденец и наложени санкции на работодателя за нарушение на трудовото законодателство.

19. При констатирани пропуски и нередовност на документите в тридневен срок от приключване на съгласувателната процедура АЗ уведомява писмено вносителя и определя срок за отстраняването им. При невъзможност да представи необходимите за доокомплектоване на преписката документи или да отстрани пропуските, вносителят на искането може да го оттегли като уведоми писмено АЗ, с което се прекратява разглеждането на преписката.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни, съфинансирана от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Търговско-промишлена палата - Враца и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган

Проект

„New Link – доброволческа мрежа в полза на граждани на трети страни”

20. Решение по искането се взема в едномесечен срок, съгласно чл. 13, ал. 3, считано от датата на регистрация в ДБТ, който прекъсва за времето, определено за отстраняване на пропуски и за установяване на факти и обстоятелства или за становища на компетентни органи, при необходимост. Информация за основанието за взетото решение за упражняване на трудова заетост ДБТ получава от втория екземпляр на формуляра „искане-декларация”, който АЗ изпраща чрез съответната Дирекция ”Регионална служба по заетостта” до ДБТ заедно с документите по чл. 15, ал. 1.

20.1. Решение за отказ на основание чл. 8, т. 3, 4 и 8 - 10, както и на чл. 8, т. 2 във връзка с чл. 3, може да бъде взето въз основа на документи, удостоверяващи обстоятелствата, посочени в цитираните разпоредби.

21. След получаване на уведомително писмо от АЗ, вносителят заплаща таксата за издаване, продължаване или преиздаване на разрешението за работа или за даване на решение за упражняване на трудова заетост във връзка с издаване на единно разрешение на ЕС за пребиваване и работа. Таксата за сезонна работа по чл. 72, ал. 5 от ЗНЗ се заплаща за работа в отрасли и дейности, зависещи от природо-климатичните условия и смяната на сезоните.

22. В тридневен срок, считано от датата на загубване или унищожаване на разрешението за работа, работодателят/местното лице, приело чужденеца, уведомява писмено Агенцията по заетостта – София, бул. “Дондуков” № 3, и иска преиздаване на документа.

23. Разрешението за работа/решението за упражняване на трудова заетост и оригиналът на трудовия договор, заверен от Агенцията по заетостта, се получават от работодателя/местното лице, приемащо командирован чужденец, или упълномощен от него представител.

IV. Регистрация на заетост без разрешение за работа

24. За регистрация на краткосрочната заетост по чл. 4, ал. 2 работодателят представя в ДБТ по месторабота на чужденеца 3 екземпляра на декларация по образца на **Приложение №3** и останалите документи по чл. 15а, ал. 1.

24.1. Съответната дирекция „Бюро по труда” вписва в дневник-регистър постъпилите декларации и данните на регистрираната краткосрочна заетост по чл. 4, ал. 2. След извършване на регистрацията ДБТ връща на вносителя заверен екземпляр на декларацията. Вторият екземпляр с приложените към него документи се изпраща в двудневен срок на АЗ – ДМТМП, а третият се съхранява в ДБТ.

24.2. При регистрация на учебната практика по чл. 4, ал. 2, т. 3 се изисква уговорените с трудовия договор условия да не са по-неблагоприятни от посочените в документите по чл. 15в, т. 3, въз основа на които е получено принципното съгласие на Министерството на труда и социалната политика (МТСП).

25. В седемдневен срок от постъпване на документите по чл. 15б АЗ заверява списъка, съдържащ информация за извършване на учебна практика или преддипломен стаж по чл. 4, ал. 2, т. 2 и го връща на вносителя, като уведомява съответните ДБТ.

26. За регистрация на краткосрочната заетост по чл. 4, ал. 3 и 4:

а) местното юридическо или физическо лице, приемащо командирован чужденец, внася в Агенцията по заетостта – София, бул. “Дондуков” № 3, три екземпляра на декларацията по образца на **Приложение № 4** и останалите документи по чл. 15а, ал. 2. В случаите на командироване на нови лица във връзка с изпълнението на договор за

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни, съфинансирана от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Търговско-промишлена палата - Враца и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган

Проект

„New Link – доброволческа мрежа в полза на граждани на трети страни”

предоставяне на услуги, по който вече е регистрирана краткосрочна заетост и не са настъпили промени в договорните отношения с чуждестранната фирма, в АЗ се представят само документите по чл. 15а, ал. 2, т. 1, 3 - 5, 8 и 9.

б) АЗ служебно изисква информация относно пребиваването на чужденеца на територията на Република България в предходните 12 месеца и към момента на внасяне на молбата.

27. Дирекция “Политика на пазара на труда и трудова мобилност” на МТСП уведомява МВНР и Министерството на вътрешните работи /МВР/ за съгласуваната по реда на чл. 15в учебна практика и предоставя на АЗ – ДМТМП копия на документите по т. 2 и 3 на същия член за препращане на ДБТ, компетентна за регистрация на заетостта.

28. За деклариране на заетостта по условията чл. 4, ал. 6 работодателят внася в ДБТ по месторабота на лицата декларация в два екземпляра по образец **(Приложение 5)**, копие от документа за пребиваване на чужденците, копие от подписан трудов договор, съобразен с крайния срок на разрешеното пребиваване, както и:

а) служебна бележка от Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет, че са налице обстоятелства по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците.

б) служебна бележка от органите за административен контрол на чужденците (към МВР) за наличие на обстоятелства по чл. 44а, ал. 4 от Закона за чужденците в Република България за достъп до пазара на труда.

28.1. Съответната ДБТ вписва в дневник-регистър постъпилите декларации и след извършване на регистрацията връща на вносителя заверен екземпляр. Вторият екземпляр с приложените към него документи се съхранява в ДБТ. а копия от заверените декларации изпраща ежемесечно в АЗ – ДМТМП.

V. Висококвалифицирана заетост на чужденци

29. За даване на писмено решение за упражняване на висококвалифицирана заетост работодателят внася в Агенция по заетостта писмено заявление в два екземпляра по образец – **(Приложение № 6)**, попълнено според указанията по Приложение № 2.

30. Работодаателят предварително извършва проучване на пазара на труда, съгласно указанията по т. 12.1. АЗ изисква служебно становище по заявката, подадена в ДБТ по месторабота на чужденеца. При подновяване на договора за следващата година не се изисква провеждане на пазарен тест, ако няма промяна в длъжността на чужденеца.

31. Когато длъжността изисква професия, включена в Списъка на регулираните професии, информация за органа, компетентен да взема решения по даване или признаване на правоспособност за упражняване на тази регулирана професия може да се получи на **www.regprof.nacid.bg**.

32. Вносителят представя заверено копие от валиден срочен трудов договор, отговарящ на съответните изисквания по т. 10, като предвиденото в него възнаграждение следва да е съобразено със средната работна заплата за съответната икономическа дейност, съизмеримо със заплатите на същата или сходна позиция на служителите на дружеството и да не е по-малко от 1,5 от средната работна заплата в България, съгласно последни официални данни на Националния статистически институт /съгласно чл. 19, т. 2/. Длъжността, посочена в трудовия договор трябва да бъде съобразена с НКПД.

33. Решението за упражняване на висококвалифицирана заетост се дава еднократно за определена длъжност и за срока на договора. Ако срокът на трудовия договор на чужденеца е до една година, продължаването на разрешението за следващия срок на договора става, когато условията по първоначалното издаване не са променени. В този

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни, съфинансирана от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Търговско-промишлена палата - Враца и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган

Проект

„New Link – доброволческа мрежа в полза на граждани на трети страни”

случай работодателят представя в АЗ документите по чл. 20, ал. 1, т. 1 и 7, обосновка на искането и копие от издадената „синя карта на ЕС” на чужденец в 15-дневен срок преди изтичане на срока ѝ на валидност

34. Работодателят е длъжен писмено да уведоми АЗ при предсрочно прекратяване на трудовото правоотношение с притежателя на синя карта на ЕС в 3-дневен срок от датата на прекратяване на заетостта,

35. Таксата за даване и продължаване на решението по чл. 18, ал. 1 се внася от работодателя след получаване на уведомително писмо от АЗ. Когато таксата не е внесена в 14-дневен срок от получаване на уведомлението, решението се отменя.

36. За вземане на решение по постъпило заявление за упражняване на висококвалифицирана заетост на чужденец, АЗ изисква информация за влезли в сила наказателни постановления по чл. 8, т. 3 и 4 от ИА “Главна инспекция по труда” /ИА ГИТ/, която в 3-дневен срок уведомява АЗ.

37. Агенцията по заетостта изготвя писмено предложение до органите за административен контрол на чужденците (към МВР) за отнемане или неподновяване на синя карта на ЕС, в случаите когато:

а) ИА ГИТ е уведомила АЗ за влезли в сила наказателни постановления по чл. 8, т. 3 и 4;

б) притежателят на “синя карта на ЕС” не е започнал работа, след като е ползвал правата си по чл. 74д, ал. 3 и 4 от ЗНЗ.

38. Дирекциите “Бюро по труда” предоставят в 3-дневен срок на ДМТМП информация за чужденци, притежатели на “синя карта на ЕС”, които:

а) са регистрирани по реда на чл. 18, ал. 2, т. 1 от ЗНЗ;

б) не са започнали работа, след като са ползвали правата си по чл. 74д, ал. 3 и 4 от ЗНЗ.

VI. Допълнителни разпоредби

39. Образуваните по исканията преписки се придвижват само по служебен ред. Постъпилите документи, в т.ч. – по оттеглените от вносителя искания, не подлежат на връщане.

40. Дейността на всички звена на АЗ при и след образуването на преписка за издаване на разрешение за работа или даване на писмени решения за издаване от МВР на Единно разрешение за пребиваване и работа или Синя карта на ЕС, материалите по справките, проучванията и съгласуванията, както и данните по формиране на становищата, представляват служебна тайна.

41. Забранява се предоставянето на заинтересувани лица на информация, свързана с формиране на становищата на ДБТ и на АЗ. Не се допуска размножаването и съхраняването на копия от документите. Документите, изискани във връзка с доокомплектоване на преписката, също се завеждат в деловодството на АЗ.

VII. Заключителни разпоредби

42. Тези Указания се дават на основание § 4 от Заключителните разпоредби на Наредбата.

43. Настоящите указания отменят указанията на министъра на труда и социалната политика от м. юли 2011

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни, съфинансирана от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Търговско-промишлена палата - Враца и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган